

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА СТАТИСТИКИ

**«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 5

Частина I

**Одеса
2019**

УДК 311
ББК 60.6

Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень: збірник наукових студентських праць. Випуск 5. Частина I. – Одеса, ОНЕУ. – 2019. – 245 с.

Автори:

Вітковська К. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Милашко О. Г. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Ольвінська Ю. О. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Погорєлова Т. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Самотоєнкова О. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Тарасова К. І. – к.е.н., викладач кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Абалмасова М. П. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Агапченко К. А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Березорудський А. М. – студент обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Богомаз О. О. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Бондаренко А. В. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Бойко В. С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Бойчева О. П. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Борищук А. О. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Бурлаєва В. С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Воскобойнік І. І. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Вебер К. І. – студентка факультету міжнародної економіки Одеського національного економічного університету,
Гаращенко О. В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Георгіу О. А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Голубчикова Ю. В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Дворжак А. С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Джонмуродова Н. Д. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Зарічна Т. С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Запорощенко А. С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Любович А. А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Мотишена В. В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Савина І. В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Стародубцева Т. В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету.

У збірнику наводяться результати дослідження студентів та викладачів кафедри статистики щодо застосування сучасних статистичних методів для оцінки соціально-економічних процесів у деяких країнах світу, в Україні та окремих регіонах. Висновки та рекомендації авторів можуть бути корисними для викладачів, аспірантів і студентів, які займаються аналізом процесів, що відбуваються в суспільстві та економіці країни.

© колектив авторів, 2019

ЗМІСТ

Голубчикова Ю.В., Вітковська К.В. Статистичний аналіз динаміки та стану безробіття в Україні.....	6
Дворжак А.С., Милашко О.Г. Статистичний аналіз в'їзного та виїзного туризму в Україні.....	13
Савина І.В., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз показників забору, використання та забруднення води.....	18
Запорощенко А.С., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз захворюваності на СНІД в країнах Європи.....	26
Борищук А.О., Самотоєнкова О.В. Диференціація регіонів України за рівнем зайнятості населення.....	33
Джонмуродова Н.Д., Погорєлова Т.В. Особливості статистичної оцінки кредитоспроможності позичальників банку.....	39
Любович А.А., Вітковська К.В. Аналіз патентної діяльності в Україні.....	47
Стародубцева Т.В., Вітковська К.В. Статистичне дослідження розвитку альтернативної енергії в Україні... ..	54
Бойко В.С., Тарасова К.І. Аналіз розвитку легкої промисловості України	60
Зарічна Т.С., Тарасова К.І. Машинобудування України: сучасний стан, структура та тенденції розвитку галузі	68
Агапченко К.А., Тарасова К.І. Статистичний аналіз переробної промисловості України	77
Богомаз О.О., Тарасова К.І. Статистичний аналіз динаміки та стану розвитку вугільної промисловості України	83
Бондаренко А.В., Тарасова К.І. Статистична оцінка заробітної плати громадян України	91
Любович А.А., Тарасова К.І. Дослідження ризику трудової міграції населення України.....	98
Weber K.I., Tarasova K.I. The latest trends of Ukrainian labor market: statistical research	105
Мотишена В.В., Тарасова К.І. Дослідження харчової промисловості України	113
Березорудський А.М., Тарасова К.І. Аналіз електроенергетичної промисловості України	120

Абалмасова М.П., Милашко О.Г. Статистичний аналіз діяльності мотелів України	126
Березорудський А.М., Милашко О.Г. Методи статистичного аналізу діяльності мотелів та хостелів	131
Бойчева О.П., Милашко О.Г. Провідні напрямки співробітництва Болгарії та України	138
Агапченко К.А., Милашко О.Г. Необхідність статистичного аналізу діяльності хостелів в Україні	144
Богомаз О.О., Милашко О.Г. Аналіз діяльності готелів в Україні	151
Бойко В.С., Милашко О.Г. Аналіз ринку мотельних послуг.	157
Бурлаєва В.С., Милашко О.Г. Аналіз динаміки основних макроекономічних показників Німеччини	162
Воскобойнік І.І., Милашко О.Г. Дослідження сучасного стану мотельних господарств України	166
Гаращенко О.В., Милашко О.Г. Статистичний аналіз діяльності кемпінгів в Україні	173
Любович А.А., Милашко О.Г. Зовнішньоекономічна діяльність Франції та її торговельно-економічне співробітництво з Україною	178
Мотишена В.В., Милашко О.Г. Аналіз сучасного стану діяльності мотелів в Україні	185
Стародубцева Т.В., Милашко О.Г. Статистичний аналіз основних макроекономічних показників Польщі	193
Георгіу О.А., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз рівня злочинності в Європі	199
Березорудский А.Н., Ольвинская Ю.О. Анализ рынка электромобилей в Украине	207
Богомаз О.О., Ольвінська Ю.О. Аналіз сучасного стану викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря України	212
Агапченко К.А., Ольвінська Ю.О. Техногенний вплив на екологію в Україні	219
Бойко В.С., Ольвінська Ю.О. Аналіз динаміки екологічного сліду планети	226
Абалмасова М.П., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз екологічного стану Чорного моря	233
Любович А.А., Ольвінська Ю.О. Вплив освіти на формування особистості.....	239

ДОСЛІДЖЕННЯ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

Мотишена В. В.¹, Тарасова К. І.²

1 – студент, кафедра статистики,

2 – канд. екон. наук, кафедра статистики

Одеський національний економічний університет, м. Одеса

АНОТАЦІЇ

Мотишена В. В., Тарасова К. І. Дослідження харчової промисловості України. Дану статтю присвячено дослідженню харчової промисловості України. Проведено аналіз основних показників харчової промисловості, таких як, індекси виробництва та споживчих цін. Проаналізовано динаміку виробництва продукції за видами. Розглянуто питання заробітної плати працівників харчової промисловості

Ключові слова: харчова промисловість, зовнішні та внутрішні фактори впливу, виробництво, індекс виробництва, заробітна плата.

Мотышена В. В., Тарасова К. И. Исследование пищевой промышленности Украины. Данная статья посвящена исследованию пищевой промышленности Украины. Проведен анализ основных показателей пищевой промышленности, таких как, индексы производства и потребительских цен. Проанализирована динамика производства продукции по видам. Рассмотрен вопрос заработной платы работников пищевой промышленности.

Ключевые слова: пищевая промышленность, внешние и внутренние факторы влияния, производство, индекс производства, заработная плата.

Motyshena V., Tarasova K. Research of the Ukrainian food industry. This article is devoted to the study of the food industry in Ukraine. The analysis of the main indices of the food industry, such as production indices and consumer prices indexes is conducted. The dynamics of production by type is analyzed. The dynamics of wages of food industry workers is considered.

Keywords: food industry, external and internal factors of influence, production, production index, wages.

ПОСИЛАННЯ НА РЕСУРС

Мотишена, В. В. Дослідження харчової промисловості України [Текст] / В. В. Мотишена, К. І. Тарасова // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 5. Частина I – Одеса, ОНЕУ. – 2019. – С. 113 – 119.

Постановка проблеми у загальному вигляді. На цей час харчова промисловість є одним з найбільш конкурентоспроможних і розвинутих секторів економіки України, а сама держава стоїть на порозі

кардинальних змін в сфері її регулювання. У зв'язку з ратифікацією Україною Угоди про Асоціацію Україна-ЄС 16 вересня 2014 року, в найближчому майбутньому очікується активна гармонізація українського законодавства, що регулює харчову промисловість, до законодавства ЄС як в окремих сферах (маркування, митне регулювання, фітосанітарні заходи, стандартизація, державні закупівлі, антимонопольне регулювання тощо), так і по відношенню до окремих категорій продуктів. Очікується, що якісна гармонізація українського законодавства з європейським відкриє для українських виробників широкі можливості диверсифікації експорту продукції на міжнародний ринок, а також забезпечить можливість участі в державних закупівлях в ЄС [1, с.10].

Аналіз досліджень і публікацій останніх років. Актуальність вивчення розвитку даної сфери дає можливість її вдосконалення, переймаючи досвід від розвинутих країн, покращення ефективності роботи підприємств. Дослідження такого роду дозволять раціонально розподіляти та використовувати ресурси та збільшувати прибуток, дотримуючись усіх правил, норм та законів, встановлених законодавством. Великих успіхів у дослідженні даної сфери досягли такі видатні вчені, як Ухвалевський Ю., Герасименко В., Захарченко О., Сичевський М., Крисанов Д., Дейнеко Л., Купчак П. та інші.

Метою роботи є аналіз харчової промисловості України протягом останніх десяти років.

Харчова промисловість є однією з найбільш розвинутих промисловостей України. Вона поступається лише чорній металургії. Це пов'язано з тим, що попит на продукцію, вироблену цією промисловістю, є завжди, адже утворюються блага, які задовольняють первісні людські потреби. Дослідження харчової промисловості завжди залишається актуальним питанням, яке може розкрити в собі набагато більше інформації, ніж ми думаємо. Так, провівши аналіз основних видів продукції харчової промисловості, можна уявити загальне економічне становище населення, адже під час кризи підвищується попит на більш дешеві продукти харчування; також можна визначити, чи переважає здоровий спосіб життя або ні, зрозуміти наскільки врожайним був рік тощо [2, 3].

Слід підкреслити, що харчова промисловість тісно пов'язана із іншими галузями. Поставка сировини, розташування підприємств, фільтрація відходів, якісні та сучасні машини – це все необхідно для забезпечення ефективної та безпечної роботи підприємства [4, 5].

Збираючи дані та проводячи аналіз харчової промисловості, не можна стверджувати, що існує якась певна тенденція до збільшення, чи навпаки, так як на неї впливає багато факторів, частину яких уже перераховано вище. Відтак, найбільш доцільно буде зобразити динаміку продукції харчової промисловості на графіку (рис.1.)

Найбільший обсяг виробленої продукції спостерігається у 2011 році,

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

порівняно з 2010 (+6,7%), а найменший у 2015 році порівняно з 2014 роком (-12,8%). З 2009 по 2011 рік відбувається поступове збільшення виробництва продукції харчової промисловості, а далі спад по 2013 рік.

Рис.1. Динаміка індексів виробництва продукції харчової промисловості, 2007-2017 рр.

В таблиці 1 приводяться дані по виробництву видів продукції в цілому по Україні у 2017 році.

Таблиця 1

Обсяг виробництва продукції харчової промисловості за видами в Україні у 2017 році, тис.т

Вид продукції	Обсяг виробництва
Яловичина і телятина, свіжі (парні) чи охолоджені	56,9
Яловичина і телятина, морожені	18,4
Свинина свіжа (парна) чи охолоджена	226,0
Свинина морожена	6,6
М'ясо і субпродукти харчові свійської птиці, свіжі чи охолоджені	774,0
М'ясо і субпродукти харчові свійської птиці, морожені	76,8
Вироби ковбасні	247,0
Олія соняшникова нерафінована	5300
Маргарин і продукти аналогічні	141,0
Молоко оброблене рідке	989,9
Масло вершкове	108,0
Сир свіжий неферментований та сир кисломолочний	68,1
Спреди та суміші жирів	24,8
Сири жирні	121,4
Продукти кисломолочні	431,0
Борошно	2000,0
Вироби хлібобулочні	1100,0
Печиво солодке і вафлі	177,0
Цукор білий кристалічний	2000,0
Шоколад та інші продукти готові з вмістом какао, в брикетах, пластинах чи плитках	142,2

Для того, аби зрозуміти, який вид продукції займає найбільшу долю ринку, зобразимо наявні дані на гістограмі (рис.2).

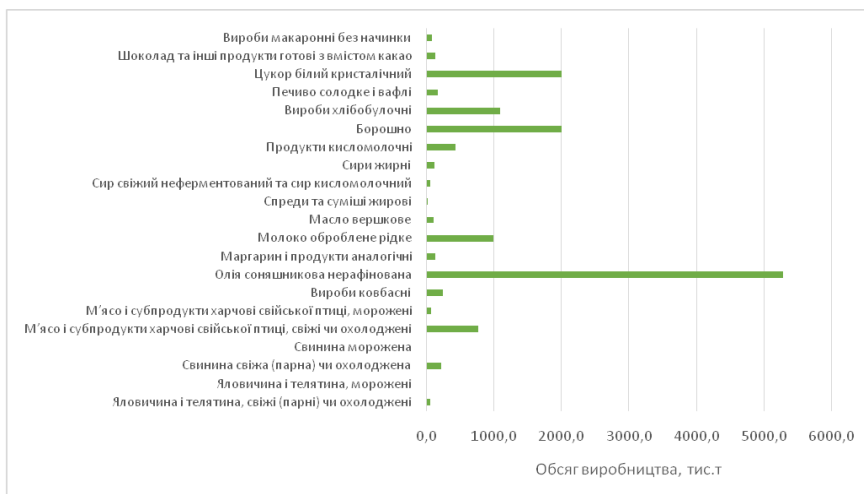

Рис.2. Обсяг виробництва продукції харчової промисловості за видами в Україні у 2017 році, тис.т.

Так, ми чітко бачимо, що першу сходинку між собою розділяють виробники цукру та кисломолочних продуктів, трохи менше виробляють хлібні продукти, молоко оброблене та м'ясні продукти харчової птиці. Найменше всього виробляють олію соняшкову, заморожену свинину, яловичину та телятину, спреди та суміші жирові.

Протягом останніх десяти років обсяги виробництва більшості видів продукції майже не змінилися, хоча є виключення. Наприклад, суттєве зниження обсягу виробництва борошна (-31,2%), виробів хлібобулочних (-45,9%), свинини мороженої (-72,5%), маргарину та продуктів аналогічних (-55,5%), або навпаки, збільшення виробництва продуктів з курятини (+69,0%) та свинини (+26,3%), олії (+137,1%).

Незмінними залишаються й окремі регіони, які залишаються лідерами у виробництві тої чи іншої продукції протягом багатьох років. Так, передовою по виробництву цукру є Вінницька область, Дніпропетровська область славиться виробництвом ковбас та ковбасних виробів, найбільше олії виробляється у Одеській області, молока та вершків – у Київській, сиру тертого – у Рівненській (табл. 2).

Регіони з найбільшою долею виробництва продукції в Україні у 2017 році

Область	Продукція	Частка від загального обсягу виробництва, %
Вінницька	Цукор	21
Дніпропетровська	Ковбаснівироби	25,5
Одеська	Олія	19,2
Київська	Молоко та вершки	24
Рівненська	Сир тертий	18,2

Разом із зміною обсягів виробництва харчової продукції, змінюються і ціни на неї. Ціна на продукти харчування може змінюватись у будь-якому напрямі під впливом чинників різного характеру, наприклад, зміни попиту на продукцію, обсягу виробництва, врожайності, сезонного попиту, тощо. На рис. 3 зображено динаміку індексу споживчих цін.

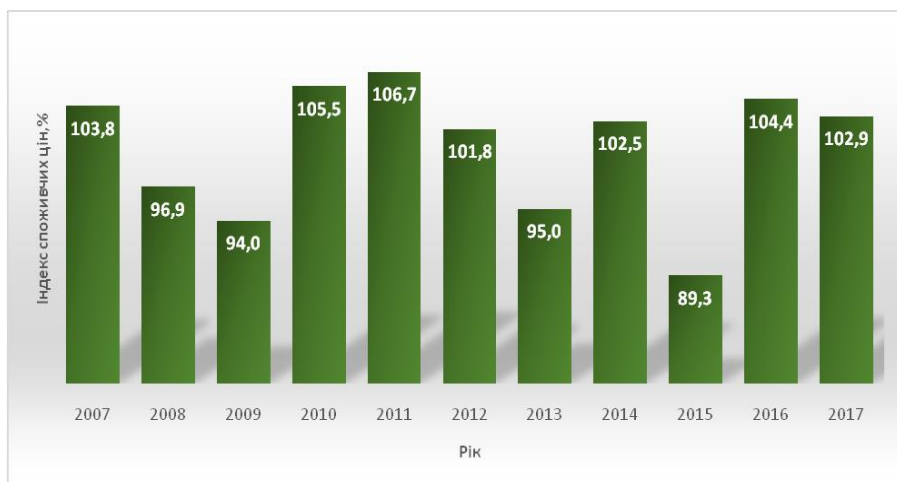

Рис. 3. Динаміка індексів споживчих цін на продукцію харчової промисловості, 2007-2017 рр. [6]

У період з 2007 по 2009 рік спостерігається поступове зниження цін на продукти харчування, безпосереднім фактором, який вплинув на це є економічна криза, а з 2009 по 2011 рік відбувається поступове збільшення цін. У 2015 році порівняно з 2014 роком споживчі ціни на продукти харчування в середньому зменшились на 13,2%, а після, відбувся

найбільш різкий ріст цін, що склав 15,1%.

Ще одним важливим аспектом розглянутої сфери є зайнятість та рівень доходів у харчовій промисловості. Логічним було б припущення, що оскільки це є одна з найбільших промисловостей в Україні, знайти місце у цій сфері не так вже й важко. Проте, все відбувається трохи навпаки, адже на заміну ручній роботі, разом із прогресом, приходять нові машини та обладнання. Також, зменшення попиту на деякі види продукції, збільшення імпорту товарів призводить до зникнення в потребі в тих чи інших продуктах. У результаті, за останні роки було зачинено сотні заводів, цукрових та хлібзаводів, а сотні тисяч людей втратили постійне місце роботи.

На рис. 4 зображено динаміку середньої заробітної плати працівників, зайнятих у харчовій промисловості, а на рис. 5 проведено порівняння цього показника із загальним по Україні.

Рис. 5. Динаміка середньої заробітної плати працівників харчових підприємств, 2010-2017 рр.

У 2017 році порівняно з 2010 роком середня заробітна плата працівників на підприємствах харчової промисловості зросла на 4618 грн., або у 3,160 разів, або на 216,0%.

У 2010 році середня заробітна плата по Україні складала 2629 грн. і перевищувала заробітну плату у даній галузі у 1,2 рази, а у 2017 році – 8777 грн. і це у 1,3 рази більше, ніж зарплата працівників харчової промисловості, тобто, можемо зробити висновок, що реальна заробітна плата від номінальної за ці роки майже не змінилась (рис. 5).

Висновки. Харчова промисловість знаходиться у більш прийнятному становищі, ніж інші галузі промисловості, проте, дуже важливим залишається контроль та регулювання її підприємств, незважаючи на те, що галузь приносить немалий прибуток. На першому місці повинні стояти якість випущеної продукції та упакування, дотримання усіх санітарних норм, введення додаткових санкцій щодо сортування та ліквідації відходів виробництва, дотримання норм безпеки

робітників на робочих місцях, виплати справедливої заробітної плати та соціальний захист робітників, усунення неробочого обладнання та технічний огляд машинного устаткування.

Рис.5. Середня заробітна плата працівників харчової промисловості та в цілому по Україні, 2010-2017 рр. [7, 8]

Споживач повинен бути впевнений у придбаних товарах та довіряти виробникам.

ЛІТЕРАТУРА

1. Синичкина Л., Бондарев Т. Харчова промисловість: основи правового регулювання в Україні / Azinger – Київ, 2014 – 10.
2. Любович, А. А. Аналіз харчової промисловості України [Текст] / А. А. Любович, К. І. Тарасова // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 4. Частина І – Одеса, ОНЕУ. – 2018. – С. 128 – 135.
3. Підгорний А. З. Статистичні методи в управлінні розвитком регіону : монографія // А. З. Підгорний, О. В. Самотоєнкова, О. Г. Милашко та ін. – Одеса : ФОП Гуляєва В. М., 2016. – 218 с.
4. Семенова К. Д. Проблеми вивчення тенденцій розвитку економічних процесів / К. Д. Семенова // Сучасні проблеми економічної теорії та практики господарювання в ринкових умовах: збірник наук. праць III-ї Міжнародної науково-практичної Інтернет конференції (Одеса, 14 квітня 2011 р.). – 5 с.
5. Удосконалення методології статистичного оцінювання розвитку регіону: звіт про НДР / А. З. Підгорний, О. В. Самотоєнкова, К. В. Семенова та інші // ОНЕУ; кер. А. З. Підгорний. - 0110U008071. - Одеса, 2015. - 197 с.
6. Держстат України. Офіційний сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 14.11.2018)
7. Статистичний щорічник України за 2017 рік. – К.: Консультант, 2017. – Розділ 13.
8. Міністерство фінансів України. Офіційний сайт. [Електронний ресурс]. – Режим

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

**«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ВИПУСК 5

Частина I

**Одеса
2019**